

Uppföljning ersättningsmodell, regelverk hemtjänst

Förslag till beslut

1. Ersättningsreglerna förändras så all hemtjänst inom benämnda ytterområden ersätts med den högre ytterområdesersättningen. Ersättning utbetalas med retroaktivitet från och med 1 januari 2020.
2. Social- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att utreda förutsättningarna för att ersätta bomtid vid dörr.
3. Social- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att vidare utreda om justering av hemtjänsttimersättningarnas nivåer ska företas, särskilt avseende nattersättning.
4. Social- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att redovisa resultat av ovanstående utredningar på Äldrenämnden november 2020.

Ärende

Äldrenämnden beslutade i december 2019 att redovisning av ytterligare uppföljning av ersättningsmodellens konsekvenser skulle ske i juni 2020. Eftersom ett ovanligt läge har varit rådande ändå sedan februari 2020 med anledning av pandemi har varit det svårt att följa upp hur ersättningsmodellen slår i ett normalläge.

Dock framkommer att samtliga utförare ser bomtid som ett bekymmer. Förslag lämnas att uppdrag ges att utreda förutsättningarna för att ersätta för bomtid. Det som ses som praktiskt och kontrollmässigt möjligt att ersätta är den bomtid som uppstår vid dörren. Dock behöver systemen testas för hur funktion för detta kan läggas till och vilka konsekvenserna blir. Bomtid som insats är borttagen i nuläget.

Vidare framkommer vid uppföljning att det är svårt för utförare att få bärighet i ytterområden. Förslaget är därför att den högre ersättningen för ytterområde ges för all utförd hemtjänst där, även inom servicehus med omnejd.

Ersättningsmodellen för hemtjänst med tillhörande regelverk behöver kontinuerligt följas upp och utvärderas. Uppföljning av nivå på hemtjänsttimmeersättning, särskilt avseende nyttjandegrad och nattbemanning, uppdras åt Social- och omsorgsförvaltningen att genomföra och återkomma med förslag kring.

Beslutsunderlag:
Tjänsteskrivelse Uppföljning ersättningsmodellen hemtjänst

Bakgrund

Den 19 juni 2019 fattade äldrenämnden beslut om revidering av ersättningsmodellen, ersättningsnivåerna och regelverket för hemtjänst.

Social- och omsorgsförvaltningen fick i uppdrag att följa upp beslutet och återredovisade till nämnden i december 2019. Beslutet hade då endast gällt i drygt fem månader. Några långtgående slutsatser om beslutets effekter var därför svåra att dra. Det redogjordes för att effekterna av beslut om registrering av hembesök samt registreringsgrader fick fortsätta att följas, så även utvecklingen av ”bom-tider”. Planeringen var att det under våren 2020 skulle slås på ny funktion så att brukarfakturan endast skulle bygga på faktiskt utförd tid. En farhåga fanns då hos utförarna att bomtider skulle öka ytterligare.

Äldrenämnden beslutade också att särskild uppföljning skulle ske för att klargöra hur nämnden ytterligare kan skapa förutsättningar för att etablera så kallade demensarbetslag. Kriterierna för att räknas som DAL-lag omformulerades så att kraven sänktes samtidigt som ersättningen höjdes. Möjlighet till retroaktiv ersättning gällde från 2019-01-01.

Redovisning av ytterligare uppföljning av ersättningsmodellens konsekvenser sattes till juni 2020.

Uppföljning våren 2020

Funktionen för att brukarfakturan endast ska bygga på faktiskt utförd tid har ännu inte slagits på. Nuvarande planering är att funktionen slås på under hösten 2020.

Eftersom ett ovanligt läge har varit rådande ändå sedan februari 2020 med anledning av pandemi är det svårt att följa upp hur ersättningsmodellen slår i ett normalläge.

Enligt uppgifter från samtliga utförare har Corona under våren 2020 gett att det blivit än mer bomtid och att brukare sagt ifrån om insatser för att skydda sig mot smitta. Mål för registreringsgrader har därför också varit svåra att nå för utförarna. Bedömning om det är relevanta registreringsgrader som är satta kan därför inte göras.

En tillfällig ersättningsmodell har tagits fram och beslutats av krisledningen. Denna kan tas i bruk av utförare om de bedömer att det blir för ansträngande personalmässigt att hantera debiteringen enligt normalt gällande rutin. Tre utförare har hittills utnyttjat möjligheten.

Demensarbetslag DAL

Inga nya demensarbetslag har inrättats under våren.

Bomtider

I dialogmöten, som företogs i slutet av februari 2020 med samtliga hemtjänstutförare med anledning av ”Framtidens hemtjänst”, är alla samstämmiga i att bomtiden utgör ett problem. De flesta anger att timersättningen är på en rimlig nivå även om det är ansträngande ibland att få det att gå ihop, men det går. Dock ställer bomtiden till det. Vissa anger det också som anledning till att man inte inrättar DAL-lag eftersom man tycker att för den målgruppen är det mycket bomtid som uppstår.

Kontakt har tagits dels med en privat utförare, dels med Leanlink för att efterhöra om andel bomtid. Inte alla utförare mäter bomtid då den numera inte går att få fram automatiskt, utan måste följas manuellt. Tidigare mätning hos den tillfrågade privat utföraren uppgick till ca 9 %. Leanlink har lämnat faktiska siffror för 2019 som är uppmätta manuellt. Se nedan.

Andel bomtid i förhållande till ant. möjliga timmar (möjliga timmar = debiterade timmar + bomtid):

	År 2019	varav Glesbygd	
Ant tim inkl dubbelbem	356 812	73 706	
Bomtid	14 819	3 546	
Summa möjliga timmar	371 631	77 252	
Andel av möjliga tim		4 %	4,6 %

Förslag lämnas att uppdrag ges att utreda ersättning för bom. Det som ses som praktiskt och kontrollmässigt möjligt att ersätta är den bomtid som uppstår vid dörren. Dock behöver systemen testas för hur funktion för detta kan läggas till och vilka konsekvenserna blir. Bomtid som insats är borttagen i nuläget.

Timersättningar, ersättning demensarbetslag

Timersättningarna har bedömts ligga i nivå med vad som ingår i en hemtjänststimme. Nyttjandegraden som är beräknad och som ligger till grund för hemtjänststimmepriset, ligger på 70 %. Signalerna från utförare är att den är svår att leva upp till. Framför allt påverkar nattbemanningen. Ett visst antal behöver bemanna natten även om planerade insatser inte förekommer i så hög grad. Beredskap för att svara på larm behöver finnas. Vidare utredning om hemtjänsttimersättningarnas nivåer behöver därför företas.

DAL-ersättningen föreslås ligga kvar på nuvarande nivå då den bygger på underlag som vi fått från utförare med vad det kostar extra att driva DAL. Kommer dessutom bomtiden att ersättas, vilken tas upp som problem kopplat till personer med demensproblematik, blir det mer ersättning.

Hembesök vid larm

I juni 2019 beslutades att utförarna också skulle få ersättning för hembesök i samband med larm. Tidigare beräknades den vara inräknad i timpriset. Systemmässigt möjliggjordes det att registerara för hembesök vid larm under hösten 2019. Under perioden januari - april 2020 registrerades totalt 2 463 timmar för hembesök vid larm. Felkälla har dock identifierats och siffran torde vara högre. För äldrenämnden innebär det att kostnaden är ca 1 200 000 kronor för den insatsen under samma period. Beräknat på årsbasis blir det ca 3 600 000 kronor.

Ersättning ytterområden

Från den kommunala utföraren har det också kommit starka signaler att det är svårt att få ekonomisk bärighet i ytterområdena. Ersättningen som är beräknad för ytterområdena är 98 kronor högre än tätortsersättningen. I nuvarande modell anges dock att tätortsersättning lämnas för samhällen med omnejd och ytterområdesersättningen endast för område längre utanför samhällen. Ett alternativ skulle vara att lämna ytterområdesersättning för all hemtjänst inom benämnda ytterområden. En sådan förändring skulle innebära en kostnadsökning för äldrenämnden på ca 10 000 000 kronor på årsbasis.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser vid eventuellt införande av ersättning för bomtid samt höjd timersättning får utredas vidare.

Kostnaderna för ersättning fullt ut i ytterområdena bedöms rymmas inom äldrenämndens budget.

Kommunala mål

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

I Linköping ges snabb, tillgänglig och korrekt service genom digitala lösningar. Företagens situation underlättas genom effektiva och förutsebara regler. Vård- och omsorgstjänster ges utifrån en helhetssyn på den enskilde. Alla Linköpingsbor kan åldras med värdighet där kommunen tillgodoser dem med störst behov. I Linköping finns många alternativ som individen själv väljer mellan. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individen med fokus på närhet och gemenskap. Kommunens välfärdstjänster kännetecknas av trygghet, värdighet och delaktighet oavsett utförare.

Jämställdhet

Det görs ingen åtskillnad i hur kvinnor och män hanteras utifrån beslutet. Samma förutsättningar gäller för både kvinnor och män.

Uppföljning och utvärdering

Ersättningsmodellen behöver kontinuerligt följas upp och utvärderas. Förslagen till beslut i denna handling följs upp i november 2020.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Förhandling enligt 11 § medbestämmandelagen har genomförts.

Social- och omsorgsförvaltningen

Susanna Lundstedt

Beslutet skickas till:
Samtliga hemtjänstutförare i Linköpings
kommun